

9 §

Fråga om en fastighet var ansluten till allmän va-anläggning genom avtal och om för fastigheten, när denna senare kommit att omfattas av verksamhetsområde, kunde uttas anläggningsavgift enligt va-taxa då huvudmannens fordran enligt avtalet ansågs vara preskriberad.

Makarna W äger, sedan år 1999, gemensamt fastigheten Vaddö Hammarby 5:74 i Norrtälje kommun. Fastigheten har en yta på 1 069 m² och avstyckades år 1992 från stamfastigheten Vaddö Hammarby 5:22 som idag är 1 931 m². Fastigheten är belägen inom ett villaområde och bebyggd med ett fritidshus från år 1934. Makarna har renoverat fritidshuset invändigt mellan åren 2000 och 2005. Vid köpet var fastigheten inte ansluten till vatten eller avlopp och ingick inte i kommunens verksamhetsområde. Stamfastigheten anslöts dock år 1980 till avloppsnätet genom en avloppsförening. År 2000 grävde kommunen upp gatan utanför fastigheten för att dra vatten och avlopp till den idrottshall som byggdes i området. I samband därmed mottog och godkände tekniska kontoret en servisanmälan från makarna i september år 2000. Den 2 februari 2004 beslutades att fastigheten skulle ingå i kommunens verksamhetsområde. Vid en kontroll år 2005 upptäckte kommunen att makarnas fastighet var ansluten till det kommunala va-nätet och att anslutningsavgift inte var betald.

Makarna W yrkade att Va-nämnden skulle fastställa att de inte är betalnings-skyldiga för debiterad anslutningsavgift avseende ren- och spillvatten.

Norrtälje kommun bestred yrkandet och yrkade för sin del att Va-nämnden skulle förplikta makarna W att betala 96 673 kr och 50 öre samt ränta enligt 6 § räntelagen från den 1 november 2005 till dess betalning sker.

Makarna W bestred kommunens yrkande.

Makarna W anförde: Kommunens fordran för anläggningsavgift är preskriberad. Detta eftersom kommunen inte har gjort fordran gällande under den tre-åriga preskriptionstiden från fordrans uppkomst. Fordran uppkom år 2000 då kommunen anslöt deras fastighet till va-nätet. De ingick, i och med anslutningen, ett avtal med kommunen där kommunen åtog sig att leverera vatten. Någon faktura tillsändes dem inte förrän år 2005 (faktura nr 1061377). Bakgrunden är att de, år 2000, av samfällighetsföreningens ordförande fick veta att det skulle bli billigt att ansluta sig till va-nätet om de passade på medan det drogs va-ledningar i gatan utanför till den nybyggda idrottshallen. ÅW fyllde i en servisanmälan i vilken hon kryssade för de alternativ som kommunen, per telefon, rådde henne till. Anmälan skickades in till kommunen och godkändes av BG den 26 september år 2000. Strax därefter skickades den godkända servisanmälan tillbaka till dem. De minns inte att det då bifogades något vidstående pm som omnämns i servisanmälan. Någon från tekniska kontoret i Halls-tavik kom därefter och pekade ut var va-anslutningen skulle ske i den uppgrävda gatan utanför. I oktober 2000 började de sedan själva att, med hjälp av en bekant, gräva på den egna tomten fram till den anvisade punkten i gatan. Tre män från kommunen kom och tittade inne i huset. Därefter kopplades fastigheten till va-nätet av de fem till sex personer från kommunen som arbetade

med grävningarna i gatan. Före anslutningstillfället talade de med BG i telefon. De var då oense med honom om anslutningskostnaden eftersom ägaren till stamfastigheten betalat anslutningsavgift för avlopp och ingen av grannarna behövt betala för anslutning. Belopp mellan ca 50 000-140 000 kr angavs från kommunens sida vid olika tillfällen. Efter inkopplingstillfället fördes ingen diskussion med kommunen angående priset. När kommunen väl anslutit fastigheten hade de ingen anledning att reagera över att det inte kom något krav på anslutningsavgift. Detta eftersom förhållandena var så speciella genom att gatan redan var uppgrävd, grannarna inte betalat något och en avgift redan betalats av ägaren till stamfastigheten.

Kommunen har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. Kommunens fordran på anläggningsavgift är inte preskriberad. Servisanmälan godkändes i september år 2000 men den tillsändes inte makarna förrän efter det att kommunen vid en kontroll år 2005 upptäckte att fastigheten var faktiskt ansluten till va-nätet. Detta skedde tidigast den 5 september 2005 då servisanmälan skickades tillsammans med pm daterat den 30 augusti 2005, karta över förbindelsepunkten och faktura. Förbindelsepunktens placering har inte underrättats fastighetsägarna i behörig ordning förrän de fick del av dessa handlingar. Det var först då som preskriptionstiden började löpa. Det är olyckliga omständigheter som gjort att servisanmälan blivit liggande och att det dröjt så länge innan förbindelsepunkten meddelats. En servisanmälan skall behandlas omedelbart. Då servisanmälan inlämnades ingick inte fastigheten i det allmänna verksamhetsområdet, men avsikten var redan då att fastigheten skulle komma att ingå. Eftersom fastigheten inte ingick i det allmänna verksamhetsområdet förrän den 2 februari 2004 kan avgiftsskyldigheten inte ha uppkommit och preskriptionstiden inte börjat löpa dessförinnan. - Det förekommer att fastigheter ansluts trots att de inte ligger inom verksamhetsområdet. I dessa fall skriver kommunen särskilda avtal med fastighetsägaren och använder sig då av särskilda formulär. Det är inte brukligt att sådana avtal ingås muntligen. Kommunen ingick inte något sådant särskilt avtal med makarna W år 2000. Det fanns inte någon gemensam partsavsikt och frågan om priset var fortfarande öppen. Det är möjligt att den aktuella fastigheten har varit faktiskt ansluten sedan år 2000. Ingen som kommunen talat med minns att de anslutit fastigheten. Det är dock inte osannolikt att den anslutits på det sätt makarna berättat, även om man på kontoret inte känner till hur det gått till. Det fanns nog inte speciellt bra rutiner för när anslutningsavdelningen skulle koppla på en fastighet.

Va-nämnden yttrade: Enligt 9 § va-lagen skall ägare av fastighet inom sådan anläggnings verksamhetsområde betala avgifter till anläggningens huvudman, om fastigheten behöver anordningar för vattenförsörjning och avlopp samt behovet inte kan med större fördel tillgodoses på annat sätt än genom anläggningen. Enligt samma bestämmelse inträder avgiftsskyldigheten när huvudmannen har upprättat förbindelsepunkt för fastighetens anslutning och underrättat fastighetsägaren därom. I praxis har slagits fast att fastighetsägaren skall få underrättelse dels om att förbindelsepunkt har upprättats, dels om punktens läge samt att meddelande i dessa båda avseenden skall ha lämnats för att avgiftsskyldigheten skall inträda. Någon särskild form för underrättelse om förbindelsepunktens läge föreskrivs inte. Huvudmans för allmän va-anläggning

avgiftsfordran på en privatperson har i praxis ansetts som en konsumentfordran och således underkastad treårspreskription.

En förutsättning för att nämnda paragraf i va-lagen skall kunna tillämpas är således att fastigheten, när avgiftsskyldighet inträder, är belägen inom verksamhetsområdet för kommunens allmänna va-anläggning. Det finns emellertid ingenting som hindrar kommunen från att avtalsvis låta inkoppla fastigheter utanför verksamhetsområdet på den allmänna va-anläggningen. Då gäller i fråga om vattenleverans, betalning och övriga villkor vad som kan ha överenskommit mellan parterna. Påstås avtal men kan ingen gemensam partsvilja härom konstateras måste avgöras om omständigheterna är sådana att ett avtal likväl får anses ha kommit till stånd på grund av företagna rättshandlingar.

Frågan är när en fordran på anläggningsavgift kan anses ha uppkommit i detta fall – enligt 9 § va-lagen sedan fastigheten införlivats i verksamhetsområdet 2004 eller avtalsvis före det att fastigheten införlivats i verksamhetsområdet.

Makarna W har hävdad att de, i och med att kommunen anslöt deras fastighet till va-nätet, ingick ett avtal med kommunen där kommunen åtog sig att leverera vatten och att kommunens fordran följaktligen uppkom år 2000. Kommunen har å sin sida uppgett att de inte ingått något särskilt avtal med makarna och att den vid avtal om anslutning med fastighetsägare utanför verksamhetsområdet normalt använder sig av särskilda formulär. Det är ostridigt att kommunen i september 2000 mottog och godkände en servisanmälan för anslutning till Norrtälje kommuns allmänna vatten- och avloppsnät. Makarnas uppgifter att kostnaderna för anslutning varit föremål för diskussion där makarna hänvisat till att avgift redan betalats och att grannar sluppit betala avgift, att kommunen lade ledningar i gatan, att kommunen upprättade en anslutningspunkt och att kommunen rent faktiskt anslöt fastigheten till den allmänna anläggningen är obestridd eller har i vart fall lämnats oemotsagt av kommunen. Allt detta skedde under hösten år 2000. Efter anslutningstillfället dröjde det närmare tre och ett halvt år innan fastigheten införlivades i verksamhetsområdet och fem år till dess att kommunen med stöd av va-lagen krävde fastighetsägarna på anslutningsavgiften. De har inte invänt mot beräkningen av påfordrad avgift men gjort gällande att eftersom de anslutits avtalsvis så kan kommunen endast ha en fordran enligt avtalet och denna är preskriberad.

Vad som förekommit ger inte anledning till annat antagande än att makarna W:s uppgifter om omständigheterna vid fastighetens anslutning till va-nätet i allt väsentligt är korrekta.

Det avgörande för en rättshandlings tillkomst kan bli hur mottagaren med fog uppfattar vad som uttryckts av den som – utan avsikt att rättshandla – givit anledning till missförståndet (se t.ex. Adlercreutz, Avtalsrätt I, 1989 s. 113 f). I det här fallet kan kommunen, genom att den rent faktiskt anslöt fastigheten till det allmänna va-nätet efter vad som förekommit mellan parterna, ha givit makarna skälig anledning antaga att kommunen accepterat avtal om anslutning till kommunens va-anläggning på villkor som de sagt sig kunna godta. Makarna har inte haft anledning att ifrågasätta om kommunens personal, som efter deras godkända servisanmälan anslöt fastigheten, hade befogenhet att utföra anslutningen eller att ytterligare avtalsformulär måste undertecknas av parterna. Oav-

sett om kommunen saknade avsikt att ingå avtal om anslutning vid anslutningstillfället så borde kommunen i vart fall ha insett att makarna, med hänsyn till vad som förekommit mellan parterna, uppfattade det faktum att kommunen anslöt deras fastighet som ett uppfyllande av ingånget avtal om anslutning. Det bör inte läggas fastighetsägarna till last att kommunen saknade goda rutiner för när och hur en anslutning efter godkänd servisanmälan skulle utföras och att kommunen p.g.a. bristande rutiner och bristande intern kommunikation inte vidtog åtgärder för att undanröja uppkomna missförstånd. Genom sin passivitet i dessa hänseenden i kombination med att fastigheten faktiskt anslöts och från år 2000 försågs med begärda va-nyttigheter har avtalet börjat uppfyllas och makarna får anses haft fog för antagandet att ett avtalsförhållande inträtt. (jfr Adlercreutz a.a. s 69 f).

Den fordran kommunen kan ha uppkom följaktligen år 2000. Eftersom fordran är att bedöma som en konsumentfordran preskriberades den tre år därefter. Då kommunen inte krävt någon avgift inom preskriptionstiden har den försuttit sin möjlighet att ta ut anslutningsavgift för fastigheten. Den omständigheten att kommunen beslutade införliva fastigheten i verksamhetsområdet år 2004 innebär inte att den med stöd av 9 § va-lagen givits en ny möjlighet att avkräva anslutningsavgift. Va-nämnden ogillade Norrtälje kommuns talan och fastställde att makarna W inte var betalningsskyldiga för anslutningsavgift avseende ren- och spillvatten till fastigheten.

Beslut 2007-02-19, BVa 10

Mål nr Va 112/06